

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi J. S.,
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VI ACa 1566/22,
z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 3 września 2024 r.,

oddala skargę.

Aleksander Stępkowski Mirosław Sadowski Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 20 maja 2024 r. pełnomocnik J. S. (dalej: „Skarżąca”) złożył
skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w
Warszawie pod sygn. VI ACa 1566/22. Skarżąca wniosła o:

1. Stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie
wywołanym apelacją z dnia 28 września 2022 r. z datą wpływu 3 października
2022 r. zarejestrowaną pod sygn. akt VI ACa 1566/22 Sądu Apelacyjnego
w Warszawie nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. Zalecenie Sądowi rozpoznającemu wskazaną sprawę wydania
rozstrzygnięcia w terminie do dwóch miesięcy od rozpoznania skargi;

3. Przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 20 000 zł;
4. Zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie kosztów postępowania skargowego; opłaty 200 zł, 17 zł kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów reprezentacji profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 1000 zł.

W uzasadnieniu Skarżąca m. in. wskazała, iż w przedmiotowej sprawie łączny dotychczasowy czas postępowania tj. od 14 października 2022 r. czyli wpływu sprawy do Sądu Apelacyjnego do dnia sporządzenia skargi wynosi ponad 19 miesięcy. W ocenie Skarżącej charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności nie uzasadnia braku wyznaczenia terminu rozprawy, a tym bardziej skierowania sprawy na posiedzenie po cofnięciu apelacji. Poza czynnością wyłonienia składu orzekającego, nie podjęto żadnej czynności w kierunku wydania orzeczenia kończącego. Wpadkowe postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia kontaktów nie sprawiły, że sprawa zbliżyła się do merytorycznego zakończenia.

Odpowiedź na powyższą skargę, złożył Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W piśmie z 4 lipca 2024 r. wniósł o jej oddalenie.

W uzasadnieniu pisma Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyjaśnił, że w niniejszej sprawie nie można stwierdzić beczynności ani opieszałości Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Nie wystąpiły odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania czynności niezbędnych do rozpoznania sprawy Skarżącej. Postępowanie w tej sprawie nie jest prowadzone w sposób rozwlekły.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest niezasadna i zasługiwała na oddalenie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki,

jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Ustawa nie określa terminu, po upływie którego następuje przewlekłość postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że stan taki będzie miał zasadniczo miejsce w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji w zakresie wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej, przekraczającej 12 miesięcy (tak np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 stycznia 2019 r., I NSP 4/18; z 10 czerwca 2020 r., I NSP 67/20; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18). Jednocześnie należy zaznaczyć, że dla oceny, czy w danej sprawie doszło do przewlekłości postępowania, znaczenie ma nie tylko sam sztywny upływ czasu, ale wymagają również rozważenia wszystkie okoliczności wpływające na przebieg danego postępowania – w tym również podejmowane przez sąd czynności oraz postępowanie skarżącego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że przewlekłość postępowania może nastąpić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15).

Jak wynika z akt niniejszej sprawy wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 21 czerwca 2022 r. Sąd ten rozwiązał przez rozwód związek małżeński zawarty między Skarżącą o powodem J. S.1 bez orzekania o winie, pozostawiając władzę rodzicielską nad małoletnim synem stron J. S.2 obojgu rodzicom, jednocześnie ustalając, że miejscem zamieszkania małoletniego będzie każdorazowe miejsce zamieszkania matki. Jednocześnie Sąd I instancji ustalił sposób wykonywania kontaktów powoda z małoletnim.

W dniu 3 października 2022 r. do Sądu I instancji wpłynęła apelacja Skarżącej od ww. wyroku, następnie akta sprawy przekazane zostały do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Zarządzeniem z dnia 14 października 2022 r. sprawę wpisano do repertorium i nadano jej sygnaturę VI ACa 1566/22. W wyniku losowania do rozpoznania sprawy wylosowany został sędzia referent – SSA B. W..

Kolejno, w dniu 22 maja 2023 r. do Sądu Apelacyjnego wpłynęło pismo pełnomocnika Skarżącej zawierające modyfikację stanowiska w przedmiocie władzy rodzicielskiej wraz z wnioskiem o zabezpieczenie miejsca zamieszkania. W dniu 6 maja 2023 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynął wniosek powoda o zabezpieczenie kontaktów z małoletnim dzieckiem na czas postępowania. Zarządzeniem z dnia 7 czerwca 2023 r., mając na uwadze uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, zwrócono się do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie o zarządzenie rozpoznania sprawy w składzie trzech sędziów, z uwagi na szczególną zawikłość w sprawie. Wobec powyższego do rozpoznania sprawy wylosowane zostały SSA M. K. i SSA J. P.. W dniu 4 września 2023 r. wpłynął wniosek pełnomocnika powoda o rozpoznanie zabezpieczenia wraz z modyfikacją wniosku. Postanowieniem z dnia 5 września 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowił udzielić zabezpieczenia roszczenia Skarżącej w zakresie ustalenia na czas trwania postępowania miejsca stałego pobytu małoletniego, jednocześnie udzielił zabezpieczenia roszczenia powoda przez ustalenie sposobu wykonywania kontaktów z małoletnim. Kolejno pismem z dnia 22 stycznia 2024 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynęło pismo powoda informujące o bieżącej sytuacji opiekuńczej małoletniego. Pismem z dnia 11 marca 2024 r. Skarżąca oświadczyła, iż cofa apelację z dnia 28 września 2022 r. od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie w sprawie za sygnaturą akt III G 1306/22. Jednocześnie Skarżąca wniosła o umorzenie postępowania apelacyjnego. Kolejno Skarżąca wniosła o stwierdzenie prawomocności wyroku Sądu I instancji w sprawie o rozwód. Zarządzeniem Referendarza Sądowego Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 marca 2024 r. zarządzono o wezwaniu pozwanej do uiszczenia opłaty od wniosku o stwierdzenie prawomocności wyroku, a także o doręczeniu pełnomocnikowi powoda odpisu pisma Skarżącej zawierającego cofnięcie apelacji.

W dniu 12 kwietnia 2024 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynął wniosek Skarżącej o przyspieszenie rozpoznania wniosku z dnia 11 marca 2024 r. Pismem z dnia 18 kwietnia 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie wezwał Skarżącą do uiszczenia opłaty oraz poinformował, iż wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 21 czerwca 2022 r. nie jest jeszcze

prawomocny, a uprawomocni się dopiero po ewentualnym umorzeniu postępowania apelacyjnego przez Sędziego referenta. Kolejno w dniu 25 kwietnia 2024 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynął wniosek Skarżącej o zmianę postanowienia o zabezpieczeniu kontaktów. W dniu 8 maja 2024 r. do Sądu II instancji wpłynął wniosek pełnomocnika Skarżącej o pilne podjęcie czynności w sprawie wniosku o zmianę wydanego postanowienia z dnia 5 września 2023 r. w zakresie kontaktów, z uwagi na zbliżającą się Pierwszą Komunię Świętą małoletniego syna Skarżącej. Postanowieniem z dnia 14 maja 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie udzielił Skarżącej zabezpieczenia roszczenia. Następnie pismem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 maja 2024 r. doręczono pełnomocnikowi powoda odpis pisma Skarżącej z dnia 11 marca 2024 r. zawierający oświadczenie o cofnięciu apelacji.

Postanowieniem z dnia 3 lipca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie umorzył postępowanie apelacyjne z apelacji pozwanej.

W realiach niniejszej sprawy wskazać należy, że sprawa Skarżącej trafiła do Sądu II instancji w październiku 2022 r. Niezwłocznie wylosowany został sędzia referent, a następnie sprawę przekazano do rozpoznania według kolejności wpływu w referacie. W sprawie wystąpił też szereg czynności oraz postępowań wпадkowych, których należyte przeprowadzenie również wymagało istotnego nakładu czasowego oraz organizacyjnego.

Zdaniem Sądu Najwyższego, na podstawie wyżej wskazanych okoliczności sprawy, nie można stwierdzić bezczynności ani opieszałości Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Należy podnieść, iż pomimo faktu wpłynięcia niniejszej sprawy do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 14 października 2022 r. przez co do dnia sporządzenia skargi upłynęło ponad 19 miesięcy, to nie wystąpiły odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania czynności niezbędnych do rozpoznania sprawy Skarżącej.

Zatem nie można uznać by okres ten prowadził do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Aleksander Stępkowski Mirosław Sadowski Paweł Wojciechowski

[SOP]

r.g.